

Студијски програм: Међународне студије, модул: Глобалне и стратешке студије
Назив предмета: Стратешко мишљење и спољна политика Србије
Наставник/наставници: доц. др Милан Крстић, доцент др Марко Дашић
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: /
<p>Циљ предмета</p> <p>Циљ предмета представља упознавање студената са кључним карактеристикама стратешког промишљања у спољној политици Србије од Српске револуције почетком 19. века до данашњег периода. Студенти ће на уводним предавањима бити упознати са основним теоријским поставкама концепта стратешког мишљења у науци о међународним односима, док ће у другом блоку предавања бити упознати са историјском генезом развоја стратешке мисли у спољној политици Србије и Југославије у претходна два века. Трећи блок предавања има за циљ да упозна студенте са актуелним дилемама стратешког позиционирања Србије у савременом међународном поретку.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студенти ће бити оспособљени за самостално праћење, разумевање, објашњење и критичку анализу стратешког промишљања у спољној политици Србије. Студенти ће бити оспособљени за самостало спровођење истраживања стратешког позиционирања Србије узимајући у обзир теоријске поставке спољнополитичке анализе, међународне политике и геополитике. Осим општих исхода којима се реализацијом наставе на предмету тежи, студенти ће стећи и следећа потребна знања и вештине: 1) способност сумирања историјског тока развоја стратешког мишљења Србије и Југославије од 1804. године до данас; 2) подробно познавање геополитичких, геоекономских, идентитетских, идеосинкретичких и других одредница стратешког позиционирања Србије; 3) препознавање релевантних актера и њихових интереса у процесу стратешког промишљања у Србији; 5) разумевање и критичка анализа процеса креирања циљева у спољној политици Србије; 6) развијене вештине академског и стручног писања о стратешком мишљењу и спољној политици Србије.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>1) Посебност стратегије спољне политике: одређење, карактеристике и однос са сродним концептима; 2) Међународни и унутрашњи контекст стратешког мишљења и стварања стратегије; 3) Циљеви, средства и државништво: успостављање стратешке равнотеже; 4) Стратешко мишљење и стратешка култура Србије кроз историју и савременост; 5) Дипломатска борба Србије за независност: побуњени пашалук и зачеци стратешког мишљења; 6) Спољна политика вазалне кнежевине: да ли је Начертаније први спољнополитички стратешки документ?; 7) Берлински конгрес <i>post festum</i>: спољна политика почиње на границама; 8) Поглед унатраг: да ли мала држава у потрази за независношћу може имати стратегију спољне политике?; 9) Ковачи стратегије спољне политике Краљевине Југославије између два светска рата; 10) Од „ударне песнице комунизма” до клина у комунистичком блоку и одржавање на површини: стратегија међународног позиционирања и опстанка после Другог светског рата; 11) Активна мирољубива коегзистенција и политика несврстаности као стратешко опредељење Југославије од 1960их до краја 1980их година 12) Вредновање стратешког мишљења Србије за време југословенске кризе 1990их; 13) Стигма деведесетих и стратешко усмерење Србије после 2000. године; 14) Постоји ли стратегија спољне политике Србије после 2000. године? 15) Стратешко мишљење Србије у наставку 21. века: изазови и предвиђања;</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Практична настава биће реализована у форми вежби. На часовима практичне наставе биће подстицани студенти да сами истражују, представљају усмено своје налазе и дебатују о важним темама у вези са стратешким мишљењем у спољној политици. Теме које ће се обрађивати на вежбама су: 1) личности које су обликовале спољнополитичку историју Србије XIX столећа; 2) кључни документи за стратешко усмерење Србије XIX столећа; 3) личности које су обликовале спољнополитичку историју Србије и Југославије XX столећа; 4) кључни документи за стратешко усмерење Србије и Југославије XX столећа; 5) кључни</p>

стратешки документи Републике Србије у 21. веку; б) како се пишу стратешки документи и шта све треба да садрже?

Литература

Основна:

1. Богдан Љ. Поповић, *Дипломатска историја Србије*, Завод за уџбенике, Београд, 2010.
2. Наташа Драгојовић, др Станислав Сретеновић, др Драган Ђукановић, мр Драган Живојиновић, *Спољна политика Србије: Стратегије и документа*, друго издање, Европски покрет у Србији, 2011.
3. Едита Стојић-Карановић, Слободан Јанковић (ур.), *Елементи стратегије спољне политике Србије*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2008.
4. Terry L. Deibel, *Foreign Affairs Strategy: Logic for American Statecraft*, Cambridge University Press, Cambridge, New York, 2007.
5. Драган Р. Симић, *Светска политика*, Факултет политичких наука, Чигоја штампа, Београд, 2009. стр. 149-190.

Допунска:

1. Thierry Balzacq, Peter Dombrowski, Simon Reich (eds), *Comparative Grand Strategy: A Framework and Cases*, Oxford University Press, Oxford, 2019.
2. *Војно дело: интердисциплинарни научни часопис*, бројеви посвећени стратешкој култури (8/2019 и 4/2020);
3. Душко Лопандић, "Од Гарашанина до Миловановића: педесет година геостратешког промишљања у Србији XIX века", *Међународна политика*, год. LXI, бр. 1137, 2010, стр. 69-83.
4. Милан Крстић, 2016. „Спољнополитичка мисао Милована Миловановића: Да ли је реч о теорији спољне политике?“, *Међународна политика*, год. LXVII, бр. 1161, 2016, стр. 50-66.
5. Срђан Мићић, *Од бирократије до дипломатије: историја југословенске дипломатске службе 1918-1939*, Институт за новију историју Србије, Београд, 2018.
6. Чедомир Попов, Драгољуб Р. Живојиновић, Слободан Г. Марковић, *Два века модерне српске дипломатије*, Балканолошки институт САНУ, Институт за европске студије, Београд, 2013.
7. Душко Лопандић, *Послужити своје драгом отечеству - из историје дипломатије Србије 1804-1914.*, Службени гласник, Београд, 2010.
8. Чедомиљ Мијатовић, *Успомене балканског дипломате*, РТС издавачка делатност, Београд, 2017.
9. Прота Матеја Ненадовић, *Мемоари*, Portalibris, Београд, 2017.
10. Милош Црњански, *Дипломатски извештаји од 1936. до 1941.*, Catena Mundi, Београд, 2019.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 15+15

Методe извођења наставе

Предавања, семинари, дискусије, семинарски рад.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10		
семинарски рад	20	усмени испит	50
семинари	20		